

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANI H. SEMİH ÖZMERT'İN AÇIŞ KONUŞMASI

Sayın Cumhurbaşkanım,

Anayasa Mahkemesi'nin 23. Kuruluş Günü'nü ve «ANAYASA YARGISI» konulu bilimsel toplantıyı huzurlarınızla açmakla mutluyum; Bizlere onur verdiniz.

Anayasamızın metnine dahil olan ve Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri içeren Başlangıç kısmında; Milli iradenin mutlak üstünlüğünü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğunu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağını; kuvvetler ayırımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir iş bölümü ve iş birliği olduğunu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğunu açıkça belirtmiştir.

Anayasamız, Anayasa Mahkemesini, niteliklerini belirttiği Cumhuriyeti hukuk yoluyla korumakla yetkili ve görevli kılarak, O'na, Türk Milleti adına egemenliği kullanan Yüce Kuruluşlar arasında müstesna bir yer vermiştir.

Cumhuriyetimizin ve demokratik parlamenter rejimimizin temel kuruluşlarından biri durumuna gelerek saygın ve onurlu yerini alan Anayasa Mahkemesi yüklendiği sorumluluğun bilincindedir.

Ulusça 12 Eylül 1980 tarihinden önce geçirdiğimiz acı ve ızdıraplı günler ve bunlardan elde ettiğimiz tecrübeler Ülkemizi ve Cumhuriyetimizi her türlü tehlikeden ve saldırıdan korumanın zorunlu olduğunu ortaya koymuştur. Anayasamızın öngördüğü demokratik parlamenter rejimin sağlam ve sarsıntısız olarak işlevini sürdürmesinde Anayasa Mahkemesi'ne düşen görevin önemini bilmekteyiz.

Anayasa Mahkemesi görevini bağımsız ve yansız biçimde yerine getirirken Atatürk ilke ve devrimlerini, demokratik düzeni ve hukukun üstünlüğünü korumada ödünsüz çabalarını sürdürmektedir. Yurt-

taşlarımıza toplumsal huzur ve adaletin güven veren erdemini sağlamak için çağdaş hukuk anlayışına ve bilimsel görüşlere değer vermektedir.

Tüm işlem ve eylemleriyle hukuka bağlılıktan ayrılmayan bir idare anlayışı, ulusal dayanışmayı güçlendirecek ve devletimizi başarılı kılacaktır.

Görevi nedeniyle siyasi sorunlarla uğraşan Mahkememizin kararları, sonuçları itibariyle siyasi yaşamı etkilemekte ise de Mahkememizin üyelerinin siyasetle hiçbir ilgi ve ilişkisi bulunmamaktadır. Kararlarımızın kaynağı siyaset ya da başka bir düşünce olmayıp Anayasanın ve hukukun gerekleridir.

Demokrasi; özgürlükçü, çoğulcu bir düzendir. Siyasi partiler bu düzenin kaynakları, vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasi partiler hakkında açılmış olan davaların hızla sonuçlandırılmasına büyük gayret sarfedilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, siyasi partilerin mali denetimlerini yapma görevini yerine getirme çabası içindedir. Malî denetimin etkili bir biçimde yapılması, Anayasa ve Siyasî Partiler Yasası gereğidir. Denetim işlevinde karşılaşılan güçlüklerin yasama organınca getirilecek yeni kurullarla giderileceğine inanmaktayız.

Anayasa Mahkemesi'nde açılmış olan davaların sonuçlandırılmasının geciktirildiğinin sanılması; Mahkememizin uymak zorunda olduğu usul hükümlerinden ve ayrıca her konunun yeni bir inceleme ve araştırmayı gerektirmesinden ileri gelmektedir. Unutmamak gerekir ki, Anayasa Mahkemesi'nin kararları kesindir; yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Ayrıca, bu kararların hiçbir şekilde temyizi ve düzeltilmesi de mümkün değildir.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

İnsan hak ve hürriyetleri, Dünya milletler ailesinin ortak değerleridir. İnsanlığın, geçirdiği uzun ve ızdıraplı evrelerden sonra, bugün ulaştığı bu değerlerden vazgeçilemez. Bu nedenle Bulgaristan'daki Türklere karşı onların temel hak ve özgürlüklerinin baskı altında tutularak yürütülen uygulamadan derin üzüntü duyduğumuzu, burada, belirtmek isterim. İnsan haklarına yöneltilen ve insanın maddi ve manevi mutluluğunu ortadan kaldıran bu baskıya tüm insanlıkça karşı çıkılması uygar olmanın gereğidir.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Bu dönemde, Mahkememizin değerli Başkanı Sayın Ahmet Hamdi Boyacıoğlu ve değerli Üyeleri Sayın Nahit Saçlıoğlu, Hüseyin Karamüstantikođlu yaş haddi nedeni ile; Sayın Mithat Özek da isteği ile emekliye ayrılmışlardır.

Anayasa Mahkemesi'ndeki hizmetlerinden dolayı «Onur Belgesi» verilecek olan Başkan ve Üyelerimizden :

Sayın Ahmet Boyacıoğlu, hâkimlik mesleğinin her kademesinde; adli ve idari yargıda, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'nda özellikle Anayasa Mahkemesi Üyeliđi, Başkanvekiliği ve Başkanlığında fiilen 40 yıl; Sayın Nahit Saçlıoğlu, Askeri yargının çeşitli kademelerinde; bu arada Askeri Yargıtay Genel Sekreterliđi, Yargıtay Üyeliđi, 4. Daire Başkanvekiliği, 2. Daire Başkanlığı, Askeri Yargıtay İkinci Başkanlığı ve Başsavcılığında bulunup, emekliye ayrıldıktan sonra da Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş ve böylece fiilen 42 yıl; Sayın Hüseyin Karamüstantikođlu, hâkimlik ve savcılık, Adalet Müfettişliği, Yargıtay Üyeliđi ile Yargıtay Genel Sekreterliğinde bulunmuş ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nca da Anayasa Mahkemesi Üyeliđine seçilmiş ve fiilen 42 yıl; Sayın Mithat Özek da hâkimlik mesleğinin her derecesinde çalışmış ve Yargıtay Üyeliđine getirilmiş, Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nca da Anayasa Mahkemesi Üyeliđine seçilip, fiilen 38 yıl hizmet etmişlerdir.

Her kamu görevlisi gibi hâkimlik mesleğine uzun yıllarını verdikten sonra, Anayasa ve yasa hükümleriyle belirlenen yaş sınırına ulaşan arkadaşlarımızın emekliye ayrılmaları doğaldır. Ancak, Başkanımız ve değerli Üyelerimizin ayrılmasından üzüntü duyduğumuzu da belirtmek isterim; çünkü, Mahkememiz bu muhterem hâkimlerin meslekî birikimlerinden ve gerçekten değerli yaşam tecrübelerinden yoksun kalacaktır. Bu vesile ile şu hususa da değinmekte yarar görüyorum : Hak ve adalet yolunda uğraş veren hâkimlerimizin verimli çalışmalarının devam ettiği bir yaşta emekliye ayrılmaları mesleğimiz bakımından büyük bir kayıp olarak kabul etmekteyiz. Bildiğim kadarıyla, gelişmiş batı ülkelerinde, yüksek mahkeme hâkimleri, kendileri istemedikçe 65 yaş gibi meslekî yaşamlarının en olgun çağında, emekliye ayrılmak zorunda bırakılmamakta; aksine, bize oranla yetişmiş daha çok hukukçuları bulunduğu halde, ülkeleri, onların bilgi ve tecrübelerinden olabildiğince yararlanmaktadır. Bu durum, oradaki hâkimlere tanınan bir ayrıcalık değil, adaletin en iyi biçimde yerine getirilmesinin gereği olarak kabul edilmektedir.

Emekliye ayrılan Sayın Başbakanımız ve Sayın Üyelerimiz, bütün meslekî yaşamları boyunca ve özellikle Anayasa Mahkemesi'nde buldukları sürece, hukukun üstünlüğü ve hukuka bağlı devlet kavramının Ülkemizde kök salarak yerleşmesi için gerçekten büyük gayret göstermişlerdir.

İnanıyorum ki, engin bilgileri, sorumluluk duyguları ve sağlam karakterleriyle genç meslektaşlarımıza örnek olabilecek büyük hâkimlerimiz arasında yer alacaklardır.

Anayasa Mahkemesi, hizmetlerinden dolayı kendilerine teşekkürlerini ve takdirlerini sunuyor ve bundan sonraki yaşamlarında sağlıklı ve mutlu olmalarını diliyor.

Bu mutlu günde Anayasa Yargısının Türk Hukukuna girmesinde, bu yüce müessesenin kurularak devlet hayatımıza kazandırılmasında emekleri geçenleri; ayrıca, Anayasa Yargısının gelişmesinde unutulmaz ve çok değerli katkılarda bulunan bütün meslektaşlarımızı şükran duyguları ile anmaktayız.

Burada yaşamlarını yitiren Mahkememiz üyelerinin aziz anıları önünde eğiliyoruz.

Törenimizi ve bilimsel toplantımızı onurlandırdıkları için Sayın Cumhurbaşkanımıza engin saygılarımızı arz ederiz.

İzinleriyle Sayın Konuklara ve meslektaşlarımıza teşekkürlerimizi sunarız.